

(สำเนา)

ที่ กษ 1205/ว 706

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ 10200

22 สิงหาคม 2544

เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจแนวทางปฏิบัติในกรณีเมื่อมีส่วนราชการมาขอใช้ที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันในเขตปฏิรูปที่ดินที่พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกันในที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด

อ้างถึง หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ กษ 1205/ว527 ลงวันที่ 11 กรกฎาคม 2544
สิ่งที่ส่งมาด้วย แผนภูมิแสดงขั้นตอนการพิจารณาในกรณีเมื่อมีส่วนราชการมาขอใช้ที่ดินสาธารณสมบัติของ
แผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันในเขตปฏิรูปที่ดิน

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้กำหนดหลักเกณฑ์
และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองใช้ร่วมกันในเขตปฏิรูปที่ดินที่พลเมืองเล็กใช้
ร่วมกันในที่ดินแล้ว เพื่อให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ส.ป.ก.จังหวัด) ถือปฏิบัติแยกเป็น 2 กรณี คือ
กรณีที่ 1 การพิจารณานำที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันในเขตปฏิรูปที่ดินที่พลเมือง
เล็กใช้ประโยชน์ร่วมกันในที่ดินนั้นแล้วมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน และกรณีที่ 2 การพิจารณาในกรณีเมื่อมี
ส่วนราชการมาขอใช้ที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันในเขตปฏิรูปที่ดินที่พลเมือง
เล็กใช้ประโยชน์ร่วมกันในที่ดินนั้นแล้ว โดย ส.ป.ก. ได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการของ ส.ป.ก.จังหวัดและ
การรวบรวมหลักฐานเสนอ ส.ป.ก. เพื่อพิจารณาต่อไป ความโดยละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

เนื่องจากแนวทางปฏิบัติ ในกรณีที่ 2 มีปัญหาในทางปฏิบัติ การพิจารณาและการตรวจสอบ
ข้อเท็จจริงของ ส.ป.ก.จังหวัด เกี่ยวกับการเลิกใช้ที่ดินก่อนส่งเรื่องให้ ส.ป.ก. เพื่อพิจารณาสั่ง
คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ไม่ถูกต้องตามขั้นตอน และเอกสารหลักฐานที่ส่งให้
ส.ป.ก.พิจารณา ยังไม่สามารถที่จะสรุปเสนอ คปก. เพื่อพิจารณาได้ ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับ
การพิจารณาของ ส.ป.ก.จังหวัด ในกรณีเมื่อมีส่วนราชการมาขอใช้ที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
ในเขตปฏิรูปที่ดินถือปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน ส.ป.ก. จึงขอชักซ้อมความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติใน
กรณีดังกล่าวตามหนังสือที่อ้างถึง รวมทั้งจัดทำแผนภูมิแสดงขั้นตอนการพิจารณาในกรณีเมื่อมีส่วนราชการ
มาขอใช้ที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินฯ ในเขตปฏิรูปที่ดิน ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ ส.ป.ก.
จังหวัดสามารถเข้าใจได้โดยง่ายและถือปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกันโดยตลอด ดังนี้

1. การตรวจสอบรายละเอียดเกี่ยวกับแปลงที่ดิน ส.ป.ก. จังหวัด จะต้องรวบรวมเอกสารหลักฐาน ดังนี้

1.1 ประวัติความเป็นมาของที่ดินที่จะขอใช้ประโยชน์ และหลักฐานเกี่ยวกับที่ดินแต่ละแปลง เช่น ประกาศหวงห้าม ทะเบียนที่ดินที่สงวนหวงห้าม หรือหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ฯลฯ

1.2 แผนที่แสดงขอบเขตที่ดิน พร้อมแสดงขอบเขตส่วนที่ผู้ขอใช้จะขอใช้ทั้งแปลงหรือบางส่วน โดยระบุจำนวนเนื้อที่ที่จะขอใช้ และเนื้อที่คงเหลือให้ชัดเจนและที่ดินข้างเคียงตามหลักฐานแผนที่ของช่างกรมที่ดิน

1.3 แผนที่ภูมิประเทศแสดงจุดที่ตั้งที่ดินแปลงที่ขอใช้ มาตรฐาน 1:50,000 โดยให้แสดงตำแหน่งแนวเขตบริเวณขอใช้ที่ดิน

1.4 แผนที่แสดงบริเวณและสิ่งปลูกสร้างในที่ดินที่ขอใช้

2. การตรวจสอบเกี่ยวกับการเลิกใช้ประโยชน์ร่วมกันในที่ดิน

ขั้นตอนในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงว่าพลเมืองเลิกใช้ประโยชน์ร่วมกันในที่ดินแล้วหรือไม่ให้สำนักงานที่ดินจังหวัด และผู้ขอใช้เป็นผู้ดำเนินการรวบรวมข้อเท็จจริงและเอกสารหลักฐานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ ส.ป.ก.จังหวัด เพื่อใช้สำหรับประกอบการพิจารณา ทั้งนี้ มติของสภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล ความเห็นของอำเภอ และจังหวัด จะต้องชัดเจนในเรื่องของการเลิกใช้ประโยชน์ร่วมกันในที่ดินและการให้ทบวงการเมืองขอใช้ที่ดิน และจำนวนเนื้อที่ที่ขอใช้จะต้องชัดเจนด้วย ทั้งนี้ขั้นตอนในการพิสูจน์ว่าพลเมืองได้เลิกใช้ร่วมกันแล้วหรือไม่ เป็นเรื่องที่สำคัญมาก เนื่องจากที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินฯ ที่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า พลเมืองยังใช้ประโยชน์ร่วมกัน อำนาจในการดูแลที่ดินยังคงเป็นของอำเภอ และ ส.ป.ก. ไม่มีอำนาจที่จะนำที่ดินนั้นมาใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามมาตรา 26 (1) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 รวมทั้งไม่มีอำนาจแจ้งไม่ประสงค์จะใช้ที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินตลอดไป ตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ ดังนั้นจึงขอให้ ส.ป.ก.จังหวัด พิจารณาในเรื่องนี้ด้วยความรอบคอบ ก่อนนำเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) เพื่อพิจารณา

3. การตรวจสอบสภาพที่ดิน

เมื่อได้มีการพิสูจน์ว่าที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินฯ พลเมืองเลิกใช้ประโยชน์ร่วมกัน และ ส.ป.ก.จังหวัด ได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเบื้องต้นแล้ว ส.ป.ก.จังหวัด จะต้องตรวจสอบสภาพที่ดินว่ามีความเหมาะสมต่อการนำมาปฏิรูปที่ดินหรือไม่ โดยตรวจสอบสภาพการถือครองและการทำประโยชน์ในที่ดินในปัจจุบันและหากทบวงการเมืองได้เข้าใช้ประโยชน์ โดยได้มีการก่อสร้างแล้วให้แจ้งรายละเอียดของสิ่งปลูกสร้างพร้อมด้วยรูปถ่ายแปลงที่ดิน เนื่องจากในการนำเสนอ คปจ. เพื่อพิจารณาจะต้องมีรูปถ่ายแนบประกอบในการประชุมด้วย และหากปรากฏจากการตรวจสอบสภาพที่ดินที่ทบวงการเมืองขอใช้มีสภาพไม่เหมาะสมต่อการนำมาปฏิรูปที่ดิน ให้ ส.ป.ก.จังหวัด นำเสนอ คปจ. เพื่อพิจารณาตามขั้นตอนต่อไป

4. การนำเสนอ คปจ. เพื่อพิจารณา

ในการเสนอ คปจ. เพื่อขอความเห็นชอบนั้น ส.ป.ก.จังหวัด จะต้องเสนอ คปจ. ในประเด็นว่า

ที่ดินพลเมืองได้เลิกใช้ประโยชน์ร่วมกันในที่ดินแล้ว แต่ไม่เหมาะสมต่อการนำมาปฏิรูปที่ดินและเห็นชอบว่า ไม่ประสงค์จะใช้ที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินฯ เพื่อการปฏิรูปที่ดินตลอดไป เฉพาะในส่วนที่ทบวงการเมือง ขอใช้ประโยชน์ในราชการเท่านั้น ในกรณีขอใช้ที่ดินไม่เต็มแปลง จะต้องระบุตำแหน่งขอบเขตที่ดิน และจำนวน เนื้อที่ที่ชัดเจนลงในรูปแปลงที่ดินตามหลักฐานแผนที่ของกรมที่ดิน ทั้งนี้ ส.ป.ก.จังหวัดต้องตรวจสอบเนื้อที่ที่ ขอใช้ให้ถูกต้องตรงกันกับเนื้อที่ของช่างกรมที่ดินด้วย

ดังนั้น หากในกรณีที่ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการไม่ถูกต้องตามขั้นตอนแนวทางปฏิบัติดังกล่าว หรือเอกสารหลักฐานที่ส่งให้ ส.ป.ก. พิจารณา ยังไม่ชัดเจนที่จะนำเสนอ คปก. เพื่อพิจารณาได้ ส.ป.ก. จะ ส่งเรื่องการขอใช้ที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินฯ คืนให้จังหวัดพร้อมแจ้งสาเหตุให้ทราบ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ เกิดปัญหาค้างพิจารณา และเพื่อให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วนตามขั้นตอนก่อน และส่งเรื่องการขอใช้ที่ดิน ให้ ส.ป.ก. พิจารณาเพื่อนำเสนอ คปก. พิจารณาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ไพศาล กุวลัยรัตน์

(นายไพศาล กุวลัยรัตน์)

เลขาธิการ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

กองนิติการ

โทร. 0-2281-2904

โทรสาร 0-2281-2940

แผนภูมิแสดงขั้นตอนการพิจารณาในกรณีเมื่อมีส่วนราชการมาขอใช้ที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินฯ ในเขตปฏิรูปที่ดิน
ตามหนังสือ ที่ กษ 1205/ว527 ลงวันที่ 11 กรกฎาคม 2544 (ในกรณีที่ 2)

